

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: György Jakab Márton könyvkereskedése, hová a lap-szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.</p>	<p>Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adnak vissza.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, FŐVÉD.</p>	<p>Nyitottéri cikkek soronként 20 kr-ért közöltnék. Egyes lap ára 10 kr.</p>	<p>Előfizetési ár: Egész évre 4 frt. (Külföldre) 6 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak</p>
---	--	---	--	---

Még mindig a régi.

Midőn Széll Kálmán miniszter elnök a képviselőházban program-beszédét elmondotta, sok mindent ígért, s egyebek között, ha jól emlékezem, valami purifikációról is ígérkezett.

Hát bizony úgy látszik verba volant, mert jó, hogy rövid az idő, de ha nem kezdünk, soha sem lesz semmi. És hol lehet jobban kezdeni, mint éppen a miniszteriumban, a közvetlen tapasztalások forrásánál.

Merítsünk csak innen a vidékről, a központi vízvezetékéből, melyet már öt hónap óta állítólag szűrt vízzel táplálnak.

A mikor még szentek és sérthetetlenek voltak a miniszteri javaslatok, a nagy többség megeselekedte azt a tréfát, — hogy a törvénytár megszerzését kötelezővé tette a szerencsétlen tisztviselőknek. Ez nem volt elég, hanem a minisztériumokban gomba módra növő selejtes segéd-könyvek és utasítások halmazát megvétele erőszakolta, s ezek a presszionális természetű ajánlgatások mai nap is folynak.

Semmi kifogásunk, ha az a zaklatott vármegye és az a minden oldalról megtámadott tisztviselő e célra is javadalmaztatnék; vagy e nélkül is, ha azok a segéd-könyvek legalább a körülményeknek megfelelő utbaigazítást adnának: de midőn legtöbb esetben csak frázist, betűhalmazt tartalmaznak,

mégis csak nagy könnyelműség azoknak erőszakolása.

Okosabb dolog volna bizony a miniszteriumtól azokat az ország boldogító urficskákat leküldeni a vármegyékhez patvaristáknak, hogy merítsenek a gyakorlati élet tiszta forrásából, hogy az önkormányzat összes szálait egy eszmába összehozva, ismerjék meg, mert enélkül soha, de soha emberek nem lesznek, hasznos munkát nem végeznek. A bírónak, az ügyvédnek, a jegyzőnek és az utolsó vidéki páriának is előírjuk a megfelelő gyakorlat elsajátítását, de miniszteri fogalmazó, titkár, tanácsos és államtitkár az már páncélozottan ugrik elő Minerva fejéből, sőt a miniszter egyenesen annak születik.

Nem jól van ez így, mert bizony Szeizere Attila feljajdulása ez oldalon is igazolt.

Merítsünk tovább. Régebb mikor a vármegyék még országalkotó elemek voltak, oly tisztelet, nagyrabecsült testületeknek tartattak, hogy a kanczellári, gubernátori aláírások mindig egy tanácsosi és egy titkári ellenjegyzéssel láttattak el, és a leiratokban az éles hangú kifejezéseknek nyoma sem volt: ma az inelyta comitatust ritkán tiszteli meg a miniszter aláírásával, sőt még államtitkár is gyéren; jobbadán osztálytanácsosok, erdőtanácsosok és pláne titkárok írják alá a „meghagyom“, „megreudelemmel“ kezdődő leiratokat, s nagy szerencse,

ha valamelyikben a jelentés határidőhöz nincs kötve, s nagy szerencse, ha minden tizedik a felelősség, a fegyelmi vizsgálattal fenyegetéssel spékelve nincs. Pedig nem ritkán akad olyan eset is, hogy a „meghagyom“ határideje a leirat vétele előtt már lejárt. Ha az alispánhoz, az árvaszéki elnöklőhöz személyszerint intéztnék a rendelkezések, még tűrhető volna, de midőn a vármegye törvényhatóságát alkotó 240 emberrel gorbombáskodnak, az mégis csak sok!

Lehet, hogy a tisztelt fogalmazó és fogalmazó gyakornok urak csak ezégek használják a törvényhatóságot, s azalatt porolják ki az alispánok szöves hátát; ánde legyen elég bátorságuk ütni azokat s hagyjanak békét a törvényhatóságoknak, mert az elárulja a czisztarna használatát.

És merítsünk még tovább. Mindinkább csontosodik az a ropant állami gyámkodás, mely minden téren nyúga a szabad fejlődésnek. Nem hivatkozunk itt a vármegyei magán vagyion hitbizományszerű szükség nélküli megkötésére, bár erre is feltétlenül reflektálnunk kell: csak azokat a szigorításokat értjük, mi a szárazföldi és vízi építkezésekben feltétlenül és kizárólag a szakértelmet portálja, s az erdők értékesítését egyáltalában lehetlenné tette. Ma ugyanis úgy van, hogy ha valaki 3 szobán felüli lakást akar magának építeni, már szakértőileg ké-

sített terv kell, s ha ez építkezéznél leglább 20 embert foglalkoztat, ellenőrzés végett már bejelenteni köteles. mert hiába, az ember gyarló, nem tudja megítélni mi válik hasznára, ha még a szerencse-kerekét kitanulta is; oda kizárólag arra képzett szakértői tekintély kell.

És ma ugyanis úgy van, hogy ha valaki, tegyük fel Hosszuasszon, vagy Pottyondon egy oly malmoskát akar építeni, mely 24 óra alatt egy véka szemest lekinoz, a jobbadán szárazon álló malomárok elhelyezéséhez költséges műszaki felvételek, tervek és rajzok szükségesegek; ezután szakértői közbejvetellel még költségesebb szemle és tárgyalás tartandó, hogy az első felvétel helyes-e? nehogy valamelyik szomszédnak a hegyoldalban károkoztassék. Vagy, ha valaki a Tolvajos, vagy Ángyos partokon egy oly fűrészt akar építeni, mely 24 szál deszkát vág, a fennebbi tánczot kell járnia, habár előre láthatólag annak a hegyi kallónak élete nem több mint 3 év.

És ma még ugyis van, hogy Vacsárcsi község a kődön lévő 10 holdnyi csapos erdejét éppen úgy köteles állami kezelésbe adni, mint Szent-Péter-egyházmege a Bálványos havast: mert hiába, gyarló ember azt nem tudja 100 éves fordára felosztani, arra erdőtiszt kell, Horváth Sándor főerdőtanácsos urnak az a gusztsua. Vagy tegyük fel Csikvármegyét, mint legnagyobb birtokost az ó 52 ezer hold erdőségével. Eddig szer-

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Mutatványok a Szittya dalokból.

Írta: Péter Tamás. —

Jobb lenne.

Jobb lenne már lent pihennem.
Hisz a földön senkim sincsen.
A ki engem szeretne.
Egy temető lett a szívem
És az öröm legrégebben
Vagyon ott eltemetve.

Minden öste imádkozom,
Hogy a reggel halált hozzon
De meghalnom sem lehet.
Mind hiába kérlek jöjj el
Szép virágos szemfedőddel...
Még a halál sem szeret!

Csillag lehull...

Csillag lehull, ha kiégett,
Bármily kedves amig ragyog.
Én is csillag vagyok néked,
Szívem kihül... halványulok.
Ha kiégtém, — lehullhatok.

Napsugártól virág éled,
Napsugártól hervad, lehull.
Szerelemre gyultam érted,
Szerelmemért a fájdalom
Szemfedőnek reám borul.

Ki száradt az...

Kiszáradt az akácza ág,
Rajtaszáradt minden virág.
Minden virág, minden bimbó.
Hűn szeretni a lányt nem jó...

Lesz még oltva akácza ág
Virul rajta bimbó — virág.
De úgy teszek én ezután:
Próbából szeretek csupán.

Ne kérdezd, hogy...

Ne kérdezd, hogy merre járok?
Nem tudják azt a virágok!
Ott a virág soh' sem beszél
... Szomoru fűzt lenget a szél.

Temetőben, hogyha járnál,
Meglátnál egy sírhalomnál.
Nem érdekel ugyan senki!
Csak jobb lenne ott pihenni...

Senki sem ért e világon,
Temetőbe azért vágyom.
Ott legalább; ha nem érted
— Nem fájna a szívem érted!

Párisi levél.

— Julius 14-ike Páriban. —

A harmadik francia köztársaság megszületésének évfordulóját, a szabadság, egyenlőség, testvériség magasztos eszméjének megtestesülését a francia nemzet minden esztendőben határt nem ismerő lelkesedéssel ünnepli meg. Ha most már hozzátesszük, hogy Fran-

ciaország politikai, társadalmi és közgazdasági életét egyedül Páris kormányozza: akkor érthetővé válik, hogy minden egyes nagyobb szabásu eseménynél tisztán csak a párisiak magatartása esik beszámítás alá. A mit Páris akar, azt akarja az egész ország, a mit a párisi nép csinálja, azt csinál az egész francia nemzet.

Nem hiszem, hogy a 30 éves köztársaság fennállása óta e jelentőségeltjes politikai ünnep elé valamikor is nagyobb érdeklődéssel néztek volna, annak valaha nagyobb jelentőséget tulajdonítottak volna intézőkörök, társadalmi osztályok és rétegek egyaránt, mint ma. Nem... Mert először tudni kell, hogy egy áldotlan jogi tévedés, mely Dreyfus vezérkari kapitányt még 1894-ben árulás büntetésében vétkesnek találván életfogytiglani deportálásra kárhoztatta, Páris nyugalmát megzavarta, lakosságát két táborra szakította, melyek élet-halál harcot vívnak egymással. Az kik a személyes momentumoktól eltekintve tisztán csak a köztársaság életét és becsületét akarták megmenteni az igazságnak dialra juttatása által, győzedelmeskedtek, mert a párisi legfelsőbb semmisítőszék megsemmisítette az az 1894-ik évi hadbíróság ítéletét azon megokolással, hogy a vizsgálat sorsán oly tények és körülmények merültek föl, melyek az elítelt ártatlanságát föltételezik. Másodszor pedig a köztársaság elnöki méltósága egy oly ember kezében van, kinél a demokrácia nem erény, hanem veleszületett tulajdonság, ki maga is a nép szüllöttje és becsület, hazaszeretet és fáradhatlan munka árán küzdötte föl magát az elnöki állásra.

Nos hát megnyilatkozott a nagy ünnepen a nép. Kifejezést adott a szabadság, a köztársaság és annak elnöke iránti tőrhetetlen szeretetének és ragaszkodásának, kifejezést adott tiszteletének és bámulatának azon férfiak iránt, mint Zola Emil, Scherer-Keszner, Bernard Lazar, Piquart ezredes, Ianres képviselő, Clemenceau hírlapíró stb. kik halál-megvetéssel küzdöttek a köztársaság becsületének megmentésén, az igazság, a jog dialra juttatásán. A nép, az igazi isteni nép, a temperamentumos párisi nép, mely rettenetes, mely vérszomjas is tudott lenni, ujjongott, örömmámorban uszott, ölekezett, mulatott, tánczolt utcazhosszat.

Maga a város tünderárban uszott. A lofogók ezreit és ezreit büszkén lengette a nyári szello enyelegve csókolgatván a közzéjük elhelyezett „szabadság, egyenlőség, testvériség“ föliratú táblákat. A tovasurranó nyári nap még egyszer visszamosolyogott a kigyuló villany- és gáziángok százezreire, jeleül annak, hogy a nagy nemzeti örömben a természet is osztozik. Még a kik a társadalmi kényszer és kockázató vérmesség kettős veszélye között kisded csalnájukat biztos révbe vinni nem tudják, kik csalódtak az életben a szerelemben egyaránt, mind, a mi koszorús költőnk bölcs mondásában egyesültek: „Bu szerelmek, házi gondok félre most, a legszen- tebb, legdicsebbért mostan hort,

S majd ha kellend vérben adjunk gazdag tort“.

Alcsernátoni Domokos Jenő.

zódás szerint állami kezelésbe volt adva, most törvényről fogva köteles állami kezelésbe adni. 1869-től 1893-ig a használat körülmények, óvatos volt. Az állami kezelés alatt még szűkebb, még parcellázottabb egy, hogy nagyobb vállalkozó szóba sem állott és ma még sincs számbavehető erdő. Honnan van ez? Vacsárcsi községnek a 10 hold erdején 10 nagy szál fa volt, azt az első 10 évi fordában ki kellett vágni, s most 90 esztendeig 26 fokos hidegben várni az állami kezelés árkádjára. Csikvármegyének 52 ezer hold erdeje között volt 10 ezer hold kinőtt erdeje, azt az állami kezelés 16 éve alatt ki kellett pusztítani, s most 84 esztendeig várni még ismét lesz valami. Ha Vacsárcsi község 10 darab fája egyszerre adatik el, tegyük fel 100 frtért, az mégis töké, mi évenként faluhelyen 8 százalékos jövedelmez, tehát megközelíti e kamat az 1 évi hozamot, és eltart 90 esztendeig, míg 10 év alatt 10 forintotként egészen elpárolgott. Ha Csikvármegyének 10 ezer hold erdeje egyszerre adatik el, tegyük fel 150 ezer frtért, oly töké mi 84 esztendeig bizonyára évenként legalább 9 ezer frtot jövedelmez, míg 16 év alatt az évi 9 ezer forintnyi összeg nyomtalanul oda lett, s még ráadásul Vacsárcsi község is, Csikvármegyé is aránylag szép összeggel járult az állami kezelés költségeihez.

Kegyelmes ur! jöjjön haza Rátotról, vegye kezébe az ország kormányát, mert hanem a miniszteri fogalmazó és titkár urak úgy kidirigálják az országot, hogy sirva nézhet utána. Jöjjön haza, mert az itt felhozottak távolról sem jönnek tréfa számba, pedig ezek csak enyhébb alakjai a honboldogításnak.

A kiegyezési törvények végrehajtása. A hivatalos lap közli a pénzügyminiszter által az évi 55 622. szám alatt az osztrák-magyar vámterület általános tarifájáról szóló 1892. évi XVI. törvények módosító 1899. évi XVI. törvények végrehajtása tárgyában kiadott rendeletet, melynek első része a fogyasztási adók a vámvonalon át behozott, fogyasztási adó alá eső áruk után való lerovására nézve intézkedik, második része pedig a vámterület kiadott betétsorozás általános szabályait megadó módosításokat tartalmazza. Az első rész meghatározza az adó lerovásának időpontját (a behozatali vámmilletékek egyidejűleg fizetendő), az adó megszámlálásának alapjait a cukor, ásványolaj, sör és égetett szeszes folyadékoknál a végül a fizetés nyugtázásáról intézkedik.

Székelvi fiúk elhelyezése. A kereskedelmi miniszter az 5 székelvi vármegyéből ez évben és pedig minél előbb 25 székelvi fiút szándékozott az állami különböző gépgyáraknál és a diósgyőri vas- és acélgyárnál elhelyezni, mely számból Csikvármegyére 6 tanonc van számításba véve. Elhelyezésre oly 14 évet betöltött fiúk számíthatnak, kik az elemi iskolát és a középső két osztályát sikeresen bevégezték s testi fejlettségüket orvosi bizonyítvánnyal igazolják. A folyamodványok a vármegye főispánjához nyújtandók be, még a lehető hamarossággal. Egyik feltétel az is, hogy a fiú a mult tanévben az iskolai előadásokat hallgatta legyen.

Osztások a kiegyezés ellen. A kiegyezési rendeletek egy részének közzétételére alkalmából a német szabadelvű párt keményhangú manifesztumot tesz közzé, melyben kijelenti, hogy ez a kiegyezés az alkotmányosság jegyében született. Érzékeny sérelme ez Ausztria érdekeinek, sőt azt az osztrák állam életének súlyos sérelme gyanánt kell tekinteni. A kereskedelmi szerződéseknél a manifesztum megjegyzi, hogy azok által a vámbáború — bátran mondhatni — könnyelműen idéztetik fel. A németek végül tiltakozásuknak adnak kifejezést a kormány eljárásával szemben, melyet a kiegyezés

megkötésénél követett és azt semmiesnek mondják. Ennek a kötésnek nem lehet joghatálya, és a mi csak lehetősége, az még fog történni a végből, hogy a törvény- és jog nélküli állapotnak Ausztriában vége legyen.

Az agyagfalvi székelvi- emlék ügye.

Minket, székelveket a közös sors, a közös küzdelem és baj összehozottak, mint a tűz ereje az anyagot. Ebben volt örök, kitartható a századok viharain keresztül. Sokszor elgondolom, mily nemesen éreztek apánk, a kik bérczes kis hazájukban, a világtól elszárvá, az anyasorsától elhagyatva, saját erejükön templomokat, iskolákat építettek, hogy az ősek éremeihez méltó nemesedéket neveljenek. Munkásságukat, lelkesedésüket ébren tartott mindig a hagyományok ideális szeretete. Ez a magasztos érzés hozta létre az agyagfalvi réten emelkedő székelvi- emlék eszméjét is. A gyűjtési mozgalom Székely-Údvárhelyről lelkesedéssel indult meg. Edison, a nagy tudós egyszer azt mondta: Arra, hogy valamely új feltalálás gyakorlati sikerét biztosítsuk, éppen annyi észre van szükség, mint magára a feltalálásra. Ebben a mondásban az igazság az, hogy nem elég valami jót, szünet kitalálni, hanem azt meg is kell csinálni. Így vagyunk a székelvi- emlékekkel is. Meg kell teremtenünk, mert a cél szent és annak megvalósítására lelkesedéssel, önbizalommal vállalkozunk. És meg is lesz, mivel a székelvi nép tevékenységében bízom, buzgóságában hiszek. Egyáltalában oly tulajdonságait ismerem, melyek a komoly, hazafias munkát erőny számba veszik. A történelmi nagy hagyományokat nem hagyhatjuk veszni. Ez egyértelmű leuno a nemzeti önérzet, az örökös érzék iránti elfáradtsággal, melyről Kölcsey kesereg:

Vándor, állj meg...!
Más faj állott, a kihunyt helyére.
Gyöngye fővel, romlott, sziveltel!
A dicső nép, mely tanult igazadni.
S izzadás közt hősi bért aratni.
Nevben él csak, többé nincs jelen.

Ha ősünk erejét nem ápoljuk, bizony édes véreim, csak afféle pakfong székelveket leszünk. A székelvi honosortot már ott virrasztott a hazu bölcsőjénél és azóta nekünk nemzeti ügyben sommi sem volt közönyös. Ne engedjük tehát a székelvi- emlék ügyét vesztegetni! Szívós kitarthatással törjünk előre ebben a dologban is. Az egyetértő munka még a porszemokból is fényes templomot építhet. A legutolsó napzárómból is juthat egy-két fillér a szent ügyre. Kiki annyit, a mennyit képes, Quantum potes, tantum aude! Gondoljunk meg, kedves székelvi aljáfiai, hogy az agyagfalvi emlékek a hazafiasnak újabb forrását nyitják meg, melyből utóaink halás érzelmei közt erőt, lelkesedést, merítenek. ősünk megbecsülése nagy mértékben emeli a mi értékünket is. A mi nagy és nemes elődök példáján lelkesülő nép maradunk, addig nem is féltsem a székelvi népet.

KÜLÖNFÉLÉK

Személyi hír. Hermann Ottó, a hírneves természettudós és hó 24-én városunkba érkezett s innen folytatta lovább utját Gyimesbe, hogy ott a csángónép életét tanulmányozza.

A papi szent gyakorlatok, melyeket gróf Majláth Gusztáv Erdélyi róm. kath. püspöke Csik-Somlyón július 17-én megkezdett, 21-én véget értek. A lefolyt szent gyakorlatokon Csikből és más szomszéd vármegyéből 106 lelkes és segédlelkű vett részt. Minden reggel 6 és 7 óra között a szerzet nagy templomában a közönség kizárásával zárt ajtókkal tartattak a szent gyakorlatok s csak 7 órakor nyílt meg a templom ajtaja a hívek számára, midőn a főpásztor csendes misét mondott, melyeket helyből és a vidékről, különösen a nők közül igen sokan látogattak. Pénteken, vagyis 21-én reggel miután az összes papság meggyónt, Ó Meltósága mise közben valamennyit a szent áldozásban részesítette s annak utánna elbocsátotta. Másnap reggel szent misét mondván, néhány pap kíséretében a 11 órai vonattal Gyimesbe rándult ki a Magdolna-napi bucsúra s a gyimesi hívek meglátogatására. Hétfőn délre érkezett vissza a főpásztor Somlyóra, hová 200-on felüli számban jelentek meg a tanárok, tanítók és kántortanítók az az nap „Veni sancte”-val megkezdett szent gyakorlatokra.

Uj alügyész. B a y l e r, kálmán kir. törvénytudós albiró a csik-szeredai kir. ügyészségben ügyészségre neveztetett ki. A kinevezéssel nem csak hogy egy rendkívül tehetséges s munkát nyert ügyészségünk, de egyezersmint ténynyé vált a régi óhaj, az alügyészi állás rendezésére s betöltése, melyre bizony már égetően szákaék volt.

Színészet. E hó 20-án fejezte be K. Hegyesy Mari asszony négy előadásra terjedő vendég szereplését. 19-én lépett fel a Cziganban s 20-án a Lovodi árnyban, mindkettőben óriási hatással. Megragadó közvetlenséggel s érzéssel adta egy a cigány Bócsi örült jelenéseit mint a lovodi árva szenvedéseit. Az utolsó estén nyújtották fel neki a csiksz-redal műpártoló közönség nagy babérokörzóját, melynek aranybajtos széles selyem szallagján pompázott K. Hegyesy Marinak Csikszereda 1899. július 20. egy kis rózsák s szegfűből össze alkotott virág-csokor kíséretében mintegy köszönetül azon kelleme s műelvezetes estékért, melyet játéka által 4 estén keresztül szerzett. Innen az egész társulat Tusnádfürdőre ment, hol három előadást tartott, hogy aztán utját tovább folytassa Előpatak felé.

25 éves találkozó. Merza Lajos kir. tanácsos és az Emke főpénztárosa mozgalmat indított arra, hogy az 1874-ik évben a kolozsvári piarista főgimnáziumban érettségi vizsgát tett ifjak, a kik már jelenleg az élet delén állanak, 25 éves találkozóra jöjjenek össze. A jubileum folyó év szeptember 8-án lesz Kolozsvárt. A jubileumok között van lapunk felelős szerkesztője is. Bizony érdekes lesz a tanuló társakkal való negyed-százados találkozás.

Erszébet királyné emlékezete. Már körülbelül 90,000 frt gyűlt össze Erszebet királyné szobrára. A központi gyűjtő bizottság azonban még nincs megelégedve az eredménnyel s a gyűjtést most már az egész országra rendez szervezettel kiterjeszti. Szerkesztőségünk is e kegyeltes cél érdekében készségeggel fogad el s további adományokat.

Nagy idők tanuja. Császár József 1848-49-iki honvéd tisz. Gyergyó-Szárhegy jegyzője, törvényhatósági bizottsági tag e hó 20-án 70 éves korában elhunyt. A megboldogult hosszú életpályája alatt huzgó harcossá vált a közügyeknek s a törvényhatósági életben igen hasznos szolgálatokat tett. Mint Gyergyó-Szárhegy jegyzője pedig munkásságával, türelemmel fáradozásával nemcsak a község lakosságának szeretetét, hanem előjárójának s az egész megyének tiszteletét és rokonszenvét vívta ki. Temetése 22-én ment végbe óriási részvét mellett.

Ujabb tanítói fizetés kiegészítések. A vallás- és közoktatási miniszter a 400 frtos minimális tanítói fizetések kiegészítésére az állampénztárból 1900. január 1-től kezdődőleg következő összegeket utalványozta: Csoboth István k. ujjfalvi tanítónak 105 frtot, Veress Zsigmond balánbányai kántortanítónak 400 frtot, szentmártoni Márton Lászlónak 76 frtot, Péter Balázsnak 94 frtot és menzasi Benedek Gábornak 400 frtot.

Tusnádi élet. Tusnádfürdőn már napról-napra növekszik a fürdővendégek száma. Szórakozásról is van gondoskodva bőven. E hó 27-én nagy hangverseny lesz, melyet a lelkes hazafias magyar közönség rendez azon koszorú költségeire, melyet a segesvári Petőfi szoborra fog küldeni. A hangverseny programja is nagyon érdekesnek ígérkezik, a hazafias cél pedig mindentől eltekintve, megkívánja a lehető legnagyobb érdeklődést. E hó 29-én fog a szokásos évi Anna-bál megtartatni, mely iránt szintén igen nagy érdeklődés mutatkozik nemcsak a fürdőközönség, hanem a vidék intelligenciája körében is. A muzsikát persze a fürdő alálandó bandája, a nagyváradi D u l a Miklós hírneves kitünően szervezett zenekara fogja szolgáltatni.

Halalozások. Kézdi-szentléleki születésű Kovács Jakab, a csiksomlyói tanképző III. éves növendéke, hosszas betegsége után folyó hó 17-én reggel 7 órakor a halotti szentségek fölvétele után meghalt. Hült teteme 19-én számos gyászoló közönség és háromszéki pályatársai jelenlétében örök nyugalomra helyezték. Az örök világosság fényeskedjék neki. — Csikszentgyörgyi idb. Gál József 1848-49-es honvéd-huszárszázados, gogánváralyai birtokos, Kis-küküllővármegye virilis bizottsági tagja f. hó 23-ik napján életének 75-ik, boldog házasságának 43-ik évében, hosszas szenvedés után meghalt. Nyugodjanak csendesben!

Két kötet jelent meg Péterfi Tamástól, kinek nevére lap vonal alatti hasábjairól már jól ismeri a közönség. Az egyik „Szittyá dalok.” Jókora mennyiségű hangulatos kis versecskék jóízű népies magyaros zammattal megírva s bár ritmikája itt-ott sántikál, az egész kötetből rögtön előtűnik az isteni adománnyal, kőtől tehetséggel megáldott teremő lélek jele, melyre különösen a zeneszerzők figyelmét hívjuk fel. A másik a „Petőfi regék” nagyon érdekes tartalommal. Össze vannak gyűjtve benne a nép szájról itt-ott elcsúszott mondák halhatatlan kölönkről s ügyesen előadva. Mindkét kötetet, mely S t u p j á r István marosvásárhelyi könyvkereskedő kiadása, élénken ajánljuk olvasóink figyelmébe. Mutatványokat is fogunk belőle e lapok tárczarovatában közölni. Mai számunk 4 kis hangulatos versét közli.

Szeaszfőző tanfolyam Budapesten. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelői Országos Egyesülete által Budapesten f. hó 23-ától bezárólag augusztus hó 5-ig rendezendő szeaszfőző tanfolyamra kellő számú résztvevő jelentkezvén, azt okvetlenül megtartják. jelentkezőket azért még mindig elfogadnak. A tanfolyamot nem, mint tervbe volt véve a köztelken, hanem a József-műgyetem Eszterházy utca felőli épületében az I. emelet C. 5. számú teremben tartják meg. A tanfolyam részvételi díja 20 frt, mely a Mezőgazd. Szesztermelői Orsz. Egyesülete pénztárához (Budapest köztelek) küldendő be a jelentkezéssel egyidejűleg, melyre nézve készségeggel ad felvilágosítást az egyesület titkára hivatala.

Legújabb szeszászó. Szinte hihetetlen, mire képes manapság a kereskedők élelmessége. Linneves Párisi Nagy Áruház (Budapest, Kerepesi ut. 34.) oly páratlan kedvezményben részesíti vevőit, mely általános feltűnést félt. E fenomenális berendezett áruház ugyanis arnyképzésű műtárgy leltésit, ahol bármely kecskép után egy művészies, kiállítás 60 cm. magasságu fényképet készítet s ezt vevőinek minden 10 frtnyi bevásárlásnál ingyen adja, csakis a díszes papírképetért (passe partout) számít fel 1 fit 50 krt. Valóban csodálatos, hogyan lehet ez. mert a kép oly szép kivitelű, hogy 10 frtot testvérek között is megér, az árak pedig, legyenek azok: díszmű-és játékarak, porcellán, üveg és bőrárak, vasbútorok, férfi- és nődivatarak, teljes konyhaberendezések, nászajándékok stb. mind szolid jó minőségűek és amellett olcsók. Az árak szalottak, miáltal tulkövetelés is ki van zárva. Kívánatra képes nagy árjegyzéket ingyen és bérmentve küld a cég.

Öngyilkosság. Ifj. Csiki Antal kázon-jakabfalvi lakos saját bocskoraszijáival a Bakmájeje” nevű erdő helyen egy fára ma még nem tudni mi okból, felakasztotta magát s mire észrevették, már csak hulláját vághatták le.

Köszönet nyilvánítas. Csik-szentkirályi Bors Albert Torda aranyosmegei szindi birtokos, a taplocazi tuzkárosítottnak 20 frtot adományozott. Az összeg az adakozó szándéka szrint legszegényebbek kiosztatott, kik mindannyian általam a nemes adakozónak forró köszönetet mondanak. Csik-Taploczán 1899. jul. 25. Zsigmond Gusztáv lelkész.

Dr. Otróban Nándor urtól kaptuk a következő felhívást, melyet készségeggel adunk e helyen közzé. Honvéd bajtársak 1849-ből! Kik 1849 július 31-én a segesvári csatában részt vettetek, felkerlek, hogy — ha tehetitek — jöjjetek a félszázados ünnepre, melyet Petőfi emlékének tiszteletére f. hó 31-én Segesvárt fog rendezni nemzetünk. Menjünk ki még egyszer azon csataterre, a melyre az előtt több nappal a Sepsí-Szentgyörgyi irgynél visszavert osztrák támadás és az arra következett Clamgallas tábornok osztrák- orosz seregével Szemerjánál sikeresen vívott harcunk után, gyerm menében Csik-Szeredán és Székely-Údvárhelyen át jul. 30-án éjjel Székely-Keresztúr mellé érkezve, innen másnap jul. 31-én hajnalban az Ojtozból megérkező Bem apánk vezetett, hol Lüders tábornok, az erdélyi orosz seregek főparancsnoka több nap óta 16000 emberrel, 24 ágyúval, erdős magaslaton, kedvező állásban várt reánk, hol a 82. (gyergyói) és a 79. (háromszéki) székelvi-zászlóalj s a szatmári zászlóalj egy töredéke, két üteg ágyú s pár régi meg új huszár-századdal, összesen mintegy 2000 emberrel reggeltől naphaladtáig sokszorosán ismételt támadásunkkal sem bírtuk az ellent kedvező állásából kimozdítani, míg a Küküllő mellett felállított jobb szárnyunkat az ellenség több ezred lovassága és lovas-ágyú ütege többszörös sikertelenn támadás után megbontva, azt teljesen megsemmisítette, letapodta. Nézzük meg és járjuk be még egyszer azon csatateret, hol Petőfi, Zeyk Domokos, Daczó Gergely, Endes Árpád és számtalan bajtársaink aranytalan harcban, szent ügyünk diadalának reményével elvérztettek, hol a csata után a fajgyűlölet még élő sebesültet is dobott a mezes gödörbe közös sirba: hol Bem apánk e döntő csata elvesztésével reményét is elveszítve halálát kereste, nem akarva távozni a csatateréről. Találkozásunk e csata történetének tisztázására is sokat tehet. Szorítsunk még egyszer kezét elesett bajtársaink sirja fölött. Elégéttel tekintsünk vissza ötven év előtti küzdelmeinkre mert a világ számba vehető népeinél köztudattá vált, hogy csatánk nem volt párt csata, de a védelmezett népjog csatája volt. Legyen megnyugtató elégtételünk az, hogy küzdelmeink megtermelték gyümölcseiket az újabb nemzedéknél is, mely a jog és törvény fegyverével nemes bátorsággal küzd és győz azon alkotmányos javakért, népünk azon szabadságáért, mely javakért és szabadságáért fél századdal ezelőtt ifjú lelkesedéssel készek voltunk fegyverrel kezünkben, elszántsággal lelkünkben bármely veszszél szembe szállni. Tehát jöjjetek bajtársak, bármely csapatban is szolgáltatok, bármily rangot is viseltetek, mert egygkét egyenlők vagyunk a régi küzdelmek emléke által. Legyen ismertető jelünk: felér tollkalapunkon. A viszontlátásra Brassó, 1899. jul. hó. Dr. Otróban Nándor, 1849-ben harcoss a 82. zászlóaljban.

Több rendbeli lopás terhe nyomta más a lelkiismeretét Almásy Jánosnak, ki szabad óráiban Szilágyi János tiszántúli pékmester kislányát áruháza. Lopott gazdájától, idegenektől, szóval a kit elől utól talált, mikor egyszer csak meglátta ezt a bűnös világot a belemegrott az Oltba. Nem történt azonban sem mi baja. Kövesi csendőrszervező épen azon perczen buzta ki, a mikor már teljesen elvesztette eszméletét. Életre hozták, elbocsátották a lemet lopott, míg végre most rajta vesztett. A csendőrök épen pillanatban tartóztatták le, mikor jegyet váltott, hogy más vidéket boldogítson becsapás megjelenésével a letartóztatva a csik-szentmártoni kir. járásbíróhoz kísérték, hol most a fogházban van ideje elmélkedni, nem lenne-e most jobb az Olt hús hullámaiban pihenni.

Petőfi emléke. Országvezérte megindult a hazafias mozgalom, hogy hősi halállal halt nagy lírikusunk emlékét most 50 év múltán azzal a kegyelettel, olyan imponáló ünneppel üljük meg, a melyet megérdemel szabadságharcunk Tyrtéusa, ki Romulusként félisten módjára birtelen elültet szemeink elől, hogy annál csodásabb legyen az alakja, legendává nőjön ki a sorsa a bár halála bizonyos, mind végiglen várjuk, folyton emlégszünk, egyre szerezünk. Irtó, hallani óhajtsunk. A mint dalait mindanyian énekeljük, költeményeit áhitattal füllel olvassuk mindenek, nincs csak egy is közöttünk, ki nevét ne ismerne, — ép úgy senki sem akadhat, ki Petőfi ünnepe ne venne részt és ne ragaszkodna mindahhoz, mi most, az ünneplő hangulat külsőben, Petőfi emlékeztetői, a mi Petőfi dicsőségét hirdeti. Ünnepleni fog július 30-ikán az egész nemzet és ünneplés mindama helyeken, melyek Getőfivel valami vonatkozásban vannak. Ilyen ünneplés lesz a fővárosban Petőfi emléke ama nagy művészi emléke előtt is, melyen, mint a szabadságharc eszméjének legideálisabb megtestesítője. Petőfi áll az első helyen: körülötte a győzelemre rohanó bunyédársereg, melynek diadalmára Petőfi arcán verődik vissza, Petőfi emléke e kép: a nagyszabású csata körkép „(Petőfi Bem táborában)”. A művészek ecsettel hirdetik rajta Petőfi dicsőségét a kép előtt pedig Petőfi író kortársai emelnek szót: Jókai Mór, Szász Károly, Gyulai Pál, Vadnay Károly stb., hogy elmondják emlékeztetőiket Petőfiről. A körkép-társaság ugyanis emlékeztetőre akarná tenni a félszázados fordulat, a legtökéletesebb Edison-féle fonografon megszólaltatja Petőfinek még élő minden író kortársát, kik őt személyesen ismerték s a kik e czéltól írott Petőfi-emlékeztetőket mondják a fonografa. Kettős czélt ért el ezzel. Élőemlékeket gyűjtött Petőfiről s megörökítette azok hangját is, kik maguk is a nagy időknek nagy tanúi, irodalmunk legjelesebbjei. Ez élő-gyűjtemény aztán a Petőfi-ház ereklyéi közé kerül, hogy késő unokáink is hallhassák e nagyjaink szavát, a mint Petőfi magasztalják. E gyűjtemény már most is a közönség rendelkezésére áll a körkép látogatói minden nap díjtalanul hallhatják az emléttel szavát. S hogy a külső keret is megfeleljen a nagy időkre való visszaemlékezéseknek, gr. Kreith Béla nagy értékű 48-as ereklyemuzéumának színterét-javát a körkép-épületben helyezte el a ezeket a körkép látogatói szintén díjtalanul tekintethetik meg. Hogy pedig mindenki, a köznép is áldozhasson e helyütt Petőfi a nagy idők emlékének, a körkép-társaság 50 krra, szállította le a belépődíjat a ennek is egy részét a Petőfi-ház javára ajánlotta föl. Végeztül Petőfi és Bem képmását feltüntető emléktáblákat veretett a körkép-társaság, melyek annak egyrésze szintén a Petőfi-ház javára esik. hogy a közönség indirekt adományozásával is minél előbb fölépíthessék az áldozatkész magyar nép azt a Házat, melybe azért fogunk záródokolni, hogy ott Petőfi ereklyéinek láttán lelkesedést, hazafias szabadságszeretetet tanuljunk Petőfirtől.

Eladó liqueur gyár. Kolozsvárt 1832. óta fennálló, jó hírnevű liqueur-, rum-, és punzs gyár céggel és gyártási rendszerrel együtt szabad kézből eladó. (Czím e lap kiadóhivatalában megtudható.)

KÖZGAZDASÁG ÉS IPAR
Néhány szó a burgonyatermelésről.
E hó utolsó napjaiban a budapesti vásár-csarnok imponáló épületében sétálva, szinte meglepetéssel láttam ama nagy burgonya halmozatot, melyek körül a székesfőváros inyenzeit kielégíteni óhajtó vendéglősök alkalmazottjainak csoportja settenkedett. Gazda ember lévén, s érdeklődtem a burgonya kelendősege iránt s így még nagyobb meglepetéssel konstatáltam, hogy

daczára azon borsós árak, melyet az elárúsítók kértek, rövid fél óra alatt a nagy halomnak se híre, se hamva nem volt. Az egyik elárúsítóval szó beszédbe elegyedvén, kérdésemre előadta, hogy mily nagy költséget okoz nekik az a körülmény, hogy a korai asztali burgonya legnagyobb részét külföldről kénytelenek beszerezni. Métermázsáját 4—5 frttal fizetik az olaszoknak, s így természetesen, hogy 6—7 frton alul nem adhatják el a helybelieknek.

Az elárúsító felvilágosítása önkéntelenül is azon gondolatot kellette fel bennem, hogy e mindenesetre elszomorító jelenségről gazdátársaimat értesítem, felhívom figyelmüket, a korai asztali burgonya termelés felkarolására, melyet részemről az alább felsorolandó mód mellett már évek óta sikerrel folytatok.

Február hó utolsó napjaiban kiválogattam pinczémben a gazdaságomban nagyban termelt korai rózsaburgonya legjavát, a teljesen egészséges közép nagyságú gumókat, s azokat közönséges deszkából összetakolt ládába rakosgatva, a ládákat megtárhelyiségben egyik világos és nem hideg kamrájába egymás mellé elhelyezem s ott hagyom mindaddig, míg egy körülbelül 3—4 centiméter hosszúságú, kékes színű hajtást nem hoznak.

Ekkor a még őszelkelainittal és thomas-salaklizzettel megrágyázott földet felszántatom, s 60 cm. sűrű és 50 cm. növény távokra a ládából kivett burgonyát kapa után elültetem úgy, hogy az szemes végével fölfelé a köldökös végével lefelé álljon a tetejébe óvatosan földet luszatok, nehogy a már kifejlődött hajtásai letördezzenek. Kikelés után ép oly munkálatban részesítem, mint a többi burgonyát, tehát megfogasoltatom, egy esetleg két kapálást adok s feltöltöttem. Június hó első napjaiban már oly szép gumókat szedetek, hogy akármelyik késői burgonya sem ad különbséget.

Minőség tekintetében pedig határozottan vetekedik az olasz burgonyával, kitűnő ízű és jól fő. Utóbbi körülmény különösen a műtrágya alkalmazásának tulajdonítom azon összehasonlító kísérlet alapján, melyet az elmúlt év tavaszán tettem.

Szerkesztői üzenetek
D. J. Páris. Levelét szívesen vettük. Máskor is! A kért lapot még nem volt időnk előkeresni.

NYILTTÉRE*)
Nyilatkozat.

A tekintetes Szerkesztőség szíves jóindulatát illő tisztelettel kérem ki aziránt, hogy szíveskedjék becses lapjában bár szűk helyet is engedni azon nyilatkozatom megtételére, melyet ugyanezen lap 25. és 27. számában „Dákó-románia a Székelyföldön” czim alatt megjelentekre vonatkozólag ugyszólva honpolgári kötelezettségemből kifolyólag elkerülhetlen kötelességemnek tartom megtenni. Ha farizeus módon mentegném magamat, ugyanemtelen, minden kritikán alóli védekezéshez folyamodnám, mit azonban már hivatalos állásomtól megkövetelt karakterem sem engedhetne meg. épen azért tudva azt is „qui accusat-incusat”, nyíltan beismerem túlbuzgóságom helytelenségét. s bizonyára igen tisztelt székelyföldi ur is megfog nekem bocsánatani, annyival is inkább, mivel cikkem ily alakja csakis nem ismerésen alapult, mivel a „Magyar Polgár”-nak illető száma csak most jutván kezembe, annak tartalmával sem rendelkezhetem s így nem direkt, hanem mellékes források szolgálták annak alapjául. Mindazonáltal legyen szabad megjegyznem, hogy cikkemben szakadárokról a szó teljes értelmében még csak gondolat sincs, annál kevésbé annak kifejezése, s csak az én egygyűlöletemről tanuszkodhatnám, ha hitsorsosaimot, kikkel, egy alkotó Atyának lévén gyermekei, tehát testvéri szeretettel egymáshoz ragaszkodva ugyanazon szent és üdvös eszközökkel élve, együtt kell haladnunk az üdvösség utján — azoknak vélném. — Ezen kifejezés csakis a fordítás nem hűségének tudható be.

Azon körülmény, hogy tiltakoztam volna helyzetem anyagi javítása ellen azon csekély okból, hogy a magas kormány által kegyesen nyújtott fizetés-szegély ellenében magyar nyelven irt nyugtát adjunk, nem áll, és ezt igen tisztelt székelyföldi ur soraimból nem is meríthette, mivel ilyesmi azokban nem is foglaltatik. De tegyük fel, hogy ez így volna, mindazonáltal a legjobb jóakarattal mellett sem

volna képes a tisztelt székelyföldi ur innen még dákó-romániát kicsikarni. Legyen tehát nyugodt a jó székelyföldi honpolgár, hogy azon közös hazánknak, a mely népeinek egyházait, kulturáját nemcsak tiszteletben, de védelemben is részesíti, s csak az állampolgári kötelességek teljesítését követeli, a mit egy állam sem engedhet el; mi is hű polgárai vagyunk, miként voltunk is és fogunk is lenni. Ezt azért mondom, mivel azon társadalmi kör, melyben voltam és jelenleg létezem, a hazafiaságnak ellenkezőjét részemről még csak nem is észlelhettem, s ha talán egy kissé tévedtem az a körülménynek tudható be, s tudva azt, hogy a legigazabb ember is egy nap hetszer eshetik el; de azért még is igaznak marad, azért feleltem sem fogják s nem is szabad a pálczát még eltörni, a mely a jövőben nem hogy megtörni, még hajlani sem fog. Épen ezért méltán és jogosan követelem: menssem fel engem igen tisztelt székelyföldi ur a további szűkegételen gyanuszkodás alól, ugyszintén tisztelettel kérem Csikvármegye és Kászon mélyen tisztelt intelligenciáját és székely atyafiát, tartsák meg jövőben is velünk szemben azon keresztény emberbaráti szeretet és jó indulatot, a melylyel részükről eddig találkoztunk, s a melyet mi is igyekeztünk és igyekezni fogunk hálával viszonzolni tudni. S midőn most fölvettem igénytelen tollamat, hogy mindezeket a lehető leg-rovidebben megjegyzem, természetesen azért tudatában vagyok nemcsak hazafiai miveltoznak, hanem az ebből eredő elengedhetlen kötelességeknek is, melyeket kezdetleges sorsunk javításán fáradozó közös hazánk tőlünk is jogilag megkíván. Ezt szeretnünk, mint hazafiainak és honpolgároknak elengedhetlen kötelességünk, hiszen itt születünk, s hantjával ez fog eltakarni. Legyen tehát meggyőződve igen tisztelt székelyföldi ur, hogy a kölcsönös megértésnek és megbecsülésnek, a testvéri szeretetnek ápolásával és élesztésével az is lángolni fog minden hazafiai kebelben.

Kászon, 1899. július 22.
Boér Arthur,
kászoni gör. kath. lelkész.

(* Az e rovatban közölttekért az aláíró felelős Szerk.

KIADÓ LAPTULAJDONOS:
GYÖRGYJAKAB MÁRTON.

HIVATALOS RÉSZ

49998 számhoz
IV. 3. 99.

Rövid utmutatás a csalogató vetések alkalmazására s a hesseni légy ellen való védekezésre.

A hesseni légy (lecidomyia destructor) egy szunyog forma kis legyekcske, mely egy Európában, mint Amerikában a buza-termésben már többször egész vidékre, sőt országokra terjedő pusztításokat okozott. A jelentéktelen kinézésű rovar oly módon válik kártékonyvá, hogy a kukacjai a fiatal buzaaszárakat megrongálják és tönkre teszik, csekélyebb mértékben élőködnek a roza és árpa vetésekben is.

A rovar növénye ugyanis parányi petéit ősz elején, szeptember havában a vetések leveleire tojja: a peték kikelvén, a kis kukaczkok a szár és a levélhüvely tövében megtelepedve a gyöngye szár nedvét kiszívják. Az ily nagyobb mértékben megtámadott zeenge növénykének ennek folytán eldögülnak, elfonnyadnak és kivesszenek.

A hesseni légynek őszszel (augusztus elejétől, október hó közepéig) hogy ha az időjárás meleg és kellő képen esős is, két esetleg több ivadéka is lehet (hiszen egyik-másik ivadéka 14—16 nap alatt is érheti el teljes fejlődöttségét) Ésebben a gyors és tömeges szaporodásában rejlik a veszedelem. Nem csoda ezután, hogy a száron kikelő vetés 2—3 hétre lófolyása után tökéletesen kipusztul.

A hesseni légy kukacjai (teljesen kinőtt korukban 3 mm. hosszúak) a szárákban a levélhüvely védelme alatt telelnek át és ott hosszukás idomú barnás bábokká változnak, melyekből a 3 mm. hosszú fekete legyekcske április havában buvik elő. Alig hagyta el a kis légy bábkaróját, csak hamar párosodik s a nőstény aztán haladéktalanul megkezdi a peterakást. E szára már szárra indult ősi vetéseknél az alsó leveleket a tavasziaknál pedig a gyökér leveleket választja ki és barnás petéit azoknak felőlap-

jára helyezi. A parányi petékből, melyek szabad szemmel alig láthatók, a fiatal kukaczkok már néhány nap múlva kikelnek és azonnal az illető levél tövében vándorolnak: oda érve megállapodnak s a levélhüvely védelme alatt töltik álca-állapotuk egész idejét.

Hogyha meleg és esős a tavasz és akad kevésbé fejlett buza, akkor a hesseni légy tavaszszal is 2—3 nemzedéket ad; ezek azonban nem egyszerre rajszanak, hanem csoportonként úgy, a hogy az idő kedvez nekik. Egy része a hesseni légy bábójából elhever egész nyáron át és nem kél ki; más része, a melyet esetleg harmat, eső ért és az idő is meleg, kikell és szaporodik. Ez adja tehát magyarázatát annak, hogy a zöld tarló vagy pl. jégeső után az árpa roza is nyár derekán — (Julius végén, augusztus elején) — is igen fortózott lehet-e rovarról. A tavasszal megtámadott ősi vetéseknél tehát a hesseni légy alulról fölfelé az első, vagy második büttyök fölött található; a tavasziaknál elleuben épen úgy, mint őszkor, az ősi vetéseknél tapanalhatjuk, közvetlenül a gyökér fölött van megtelepedve. Míg azonban őszszel a megtámadott gyöngye szárrak, mint említve volt, mind kivesszenek, addig az tavasszal nem esik meg, mert a kukaczkoknak rendszeren nem sikerül már a megerősödött növényt egészen előlni. A növényzár tovább nő tehát, de a tápnedvét szívó-kukaczkok letelepedése helyén annyira meggyengül, hogy később nem bírja el a eszalmassal súlyát, hanem előbb-utóbb eltörik. Az ilyen gabonaföld aztán olyan, mintha valaki készakarva össze-vissza gázolta volna, a gyöngyön fejlődhetett kalászkok is jóformán mind üressék. E szerint a hesseni légy kárt tehet őszszel és tavasszal is: hogy a kettő közül melyik nagyobb, az attól függ, hogy a hesseni légynek mikor kedvezett az időjárás jobban. Annyi bizonyos, hogy a kár egyaránt nagy lehet akár őszszel, akár tavasszal.

Habár a hesseni légy újabban Magyarországon nem okozott károkat, mégis egy részt, hogy a veszedelem újból való elhatalmasodásának máris részt, hogy a netalán mégis itt-ott lappangó kiferőztésének elejét vegyük, feltétlenül szükséges, hogy minden gabonatermő vidéken az esen kártév ellen legelőcsőbb, de egyuttal legjobb eredményt adó eljárásról óvrol évről évre állandóan alkalmazzuk. Ez az előzetes eljárás a csalogató vetések alkalmazása, alkalmazásuk ideje pedig azája rastól az ősi vetés ideje közé eső időszak.

A csalogató vetések abból állnak, hogy minden táblában, a mely gabona nemüvel bevott vetve, vagy a mely mellett az ilyennel bevetett tábla volt, már augusztus utolsó, vagy szeptember első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszzi gabona, vagy árpa vetendő, mely csépra a legalkalmasabb minőségű, de minden gyammagtól és kivált a golyó üszögtől (Tylenohus Auguillutatól) tiszta vetőmag is használható. Ezek a csalogató vetések arra valók, hogy a hesseni legyek ezekbe rakják petéiket. Minthogy pedig őszszel (augusztusól—október közepéig) a hesseni légynek — mint láttuk — két esetleg több ivadéka is lehet, azért tanácsos a csalogató vetést is 2—3 ízben megismételni. Az ilyen csalogató vetés azután, ha a hesseni légy fehér kukaczkát (alczját), vagy barna bábját benne találjuk azonnal, de okvetlenül a rendes vetés előtt, vagy legkésőbb a tél beálta előtt jól alászántandó, ügyelvén arra, hogy az őszszel csalogató vetés s annak minden eszala tökéletesen föld alá kerüljön és így belőle a légy raj sem az ősz folyamán, sem a jövő tavasz elején ki ne esáhlhasson, hanem föld alatt elpusztuljon. Igen ajánlatos az ilyen alászántott csalogató vetések: lehengerzése is.

A csalogató vetéssel egy azonos jelentőségű bir az aratás után kiszőlőült aszántóföld (u. u. zöld tarló, árpa buza, árpa roza) s mennyiben a nyár végén vagy ősz elején rajzó hesseni légy ellepi est a zöld tarlót is és úgy él benne, mint csalogató vetésben. Ez oknál fogva tehát az ilyen vetés (zöld tarló) a rendes őszzi vetés előtt, vagy még korábban csak ugyszántandó alá, mint a fennebb ismertetett csalogató vetés. Minthogy a légy második nyári nemzedéke szeptemberbe szokta lerakni, tanácsos az őszzi vetést minél későbbre (október 12-ik után) halasztani, hogy mire a vetés kikell, a legyeknek már semmi nyomuk se legyen. A nagyobb mértékben megrongált és tönkre tett vetéseket legcseleserűbb kora tavasszal minél előbb jó mélyen beszántani; ezzel nem csak azt érhetjük el, hogy a légy bábjai megsemmisülnek, hanem hogy az illető földterület, a melyből különben is silány termés lett volna várható, még más képpen is kilehet használni: nevezetesen kapás növények termelésére fordítani.

A nyári nemzedék kipuositására ajánlható a tarló leégetése, a mennyiben pedig a bábok a zabona szarak aló bütykén vannak elhelyezkedve előnyösebb hosszú tarlót hagyni, hogy ekként lehetőleg valamennyi báb elégethető legyen.

Sokkal célszerűbb ennél a tarlót aratás után azonnal minél mélyebben bosszántani, a mely eljárással a legyek további fejlődését megakasztván, az őszi vetések a légy támadásaitól lehetőleg megóvatnak. Mindezeknek a védekezéseknek azonban csak akkor lesz kellő eredménye, ha azokat nem csak egyes gazdák, hanem a megtámadott vidéknek lehetőleg valamennyi birtokosa alkalmazza.

Budapest, 1899 évi július havában.
Magyar kir. állami rovar-tani állomás.

VERESS SÁNDOR dr.,

megyei tiszti főorvos

orvosi rendelője és fogorvosi műterme
Csik-Szeredában

Nagy Ferencz dr. házában.

Rendes orvosi tanácskozási idő naponta délután 2-3-ig. Fogorvosi és fogművelési rendelő idő naponta délelőtt 9-12-ig.

Bükszádon az országut mentén levő nagy vendéglő italmérési joggal azonnal kiadó. Felvilágosítást ad az uradalom igazgatója, Albertini Géza Bükszádon.

Sz. 2262-99.
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csik-szeredai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ladó János s társ, felpereseknek Buzás Mátonné szül. Miklós Veronika és társai alperesek ellen közösség megszüntetése, s járuléki iránti ügyében a csik-szeredai kir. törvényszék területén lévő Csik-Szépviz község határán fekvő a szép-vizi 671 szíjkyben foglalt A f rendszám 676 hrsz. hálsőségre, s az ezen található tartozékokra 795 forintban ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1899. évi szeptember hó 11-én napján délelőtti 9 órakor Csik-Szépviz község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási árban alul is eladati fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A csik-szeredai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Csik-Szereda, 1899. évi május hó 1-ső napján.

Geczó Béla,
kir. tviszki bíró.

Sz. 567-1899.
végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csik-szeredai kir. bíróság 1898. évi V. 31. számú végzése következtében dr. Hajós Zsigmond ügyvéd által képviselt Spitzer Gerson és társ budapesti cégéjéért a f. Boltresz István csikkarczfalvi lakos ellen 295 ft 87 kr s jár. erejéig 1890. évi február hó 1-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 460 ft-ra becsült ló, bívaly és sarjuból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatkak.

Mely árverésnek a csik-szeredai kir. járás-bíróság 1899. évi V. 285. számú végzése folytán 292 ft 74 kr tők-követelés, ennek 1899. évi február hó 7-ik napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 15 ft 75 kr-ban bírósággal megállapított költségek erejéig f. Boltresz István csik-karczfalvi lakásán leendő eszközzésére 1899. évi július hó 20-ik napjának délelőtti 8

órája határidőül kiűzetik és ahhoz a vonni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsárán alul is el-fognak adatni.

Amennyiben az előírt ingóságokat mások is le és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csik-Szeredán, 1899. július hó 1-én.

Keresztes Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 713/899
eln.

Árlejtési htrdetmény.

Igazságügyminiszter ur 5 Nagyméltóságának folyó évi május 8 án 22206/899. I. M. III/B. szám alatti kelt magas rendelete alapján, az esküdtbíróági helyiségek felszerelésére szükséges szerelvényi tárgyak szállításának biztosítása végett az 1899. évi augusztus hó 30-án délelőtti 10 órakor a királyi törvényszék elnökségének irodájában verseny tárgyalás tartatik.

Versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a szükséges szerelvényi tárgyak szállításának elvállalására vonatkozó 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlataikat az engedélyezett összeg 5% nak megfelelő bánatpénz csatolása mellett a kizűzött nap délelőtti 10 óráig a kir. törvényszék elnökségéhez adják be; a később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Vállalkozók ajánlataikban az engedélyezett összegből számítandó árengedést százalékban úgy számjegyekkel mint betűkkel kiírni tartoznak.

A szállítandó szerelvények jegyzéke illetve a részletes feltételek a kir. törvényszék elnökségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A királyi törvényszék elnöke.

Csik-Szereda, 1899. évi július 19-én.

Gyárfás László,
kir. törvényszéki elnök.

A gyergyói járás főszolgabírójától.

Sz. 3666-899.

ki.

Pályázati hirdetmény.

Csikmegye gyergyói járáshoz tartozó 4600 lelket s ámláló Gyergyó-Remete nagyközségben a jegyzői állás üresedésébe jövén, annak betöltésére nézve ezennel pályázatot nyitok s felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják s erre éz 1883. évi I-as, illetve az 1886. évi XXII. t. cz. illető szakaszaiban előírt kiegészítéssel bírnak, hogy kellően felszerelt pályázati folyamodványaikát folyó 1899 évi augusztus hó 20-áig bezárólag hozzám adják be.

A jegyző jasadalmazása évi 560 ft készpénz fizetés, 40 ft évi lakbér illetmény, vagy természetben kiszolgáltatóndó irodai általány: hivatalos utazásoknál a járás területén 2 ft, a járáson kívül 3 ft napi és fuvarilletmény, ezeken kívül magán munkálatokért a szabály rendeltileg megállapított díjak.

Gy.-Szent-Miklóson, 1899. évi július hó 18-án.

Nagy Tamás,
főszolgabíró.

Sz. 3333-899.

ki.

Pályázati hirdetmény.

Csikmegyében a gyergyói járáshoz tartozó Gyó-Remete, Várhegy és Salamás községekből alakult 8200 lelket számláló egészségügyi körben a körorvosi állás Gyó-Remete község székhelylyel üresedésben lévén, annak betöltésére ezennel pályázatot nyitok.

Az orvos évi fizetése 800 ft természetben kiszolgáltatóndó lakással, továbbá

a látogatási díjak váltása évi 368 frttal a végül a fuvarváltás Várhegy és Salamás községek részéről évi 52 forinttal.

Felhivom mindazon orvostudorokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják s 2 évi gyakorlatot kimutatni képesek, hogy az oklevéllel, honossági és eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikát folyó évi augusztus hó 25-éig bezárólag hozzám adják be.

Gyergyó-Szentmiklós, 1899 évi július hó 11-én.

Nagy Tamás,
főszolgabíró.

2-3

Sz. 3485-899. ki.

A gyergyói járás főszolgabírójától.

Pályázati hirdetmény.

Gyergyó-Ditró, Szárhegy, Remete, Várhegy és Salamás, összesen 18,100 lelket számláló községekből és hozzájárulásával alakult körben a körállatorvosi állás, Ditró nagy község székhelylyel üresedésben lévén, annak betöltésére ezennel pályázatot nyitok s felhivom mindazon végzett állatorvosokat, kik ezen 850 ft évi javadalmazással és Ditró által fizetendő évi 85 ft lakbér illetményvel díjazott állást elnyerni óhajtják, hogy az oklevéllel, születési és honossági bizonyítványokkal, valamint az eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikát folyó évi augusztus hó 10-ig bezárólag hozzám adják be.

A meghatározott javadalmazásért kötelez az állatorvos Szárhegyre hetenkint 2-szer, Remetére hetenkint 1-szer, Várhegy és Salamás községekbe havonként 1-szer saját költségén kiszállani és a beteg állatokat díjmentesen kezelni, rendkívüli kiszállásoknál érdekelte felek által a fuvar kiszolgáltatásán kívül 2 ft napdíj fizetetik.

Gyergyó-Szentmiklóson, 1899. július hó 6-án.

Nagy Tamás,
főszolgabíró.

3-3

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: 50.000 korona

értékben

és több, kisebb nagyobb nyeremény, összesen

1006 nyeremény 100.000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kívánatra 20% levonással azonnal készpénzben beváltja Budapest: a „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8., vagy Szegeden: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank. — Ezen pénzüintézetek a nyerő kívánságára készek az

50.000 korona értékű főnyereményt egy hasonló értékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becsereálni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytözadékekben és egyéb elárúító helyeken.

Vizszontelárusítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,
Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köstelek.

2-4